

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krone za četrta leta 2 kroni; ista naj se pošilja Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Obrtniški kažipot za Štajarsko

Celjsko obrtno društvo se je že večkrat bavilo z načrti, kako bi se na najuspešnejši način pomagalo slovenskemu obrtništvu (s tem menimo zmiraj tudi trgovstvo) na Štajarskem. Da moramo svojo moč in svoje razmere pred vsem dobro poznati in si pripraviti o istih zasledljiv pregled, to je bil zmiraj zaključek vseh razgovorov. Na ta način bi si ustvarili podlago za uspešno reklamo, katera bi mogla tudi geslu „svoji k svojim“ dati jasnejše lice. Da je namen, ki je tu označen, velik in težaven, je dozdej bilo zmiraj krivo, da se misel ni izpeljala. Vendar se bode pa v tem oziru moralo nekaj storiti. Delo bode pa imelo tudi velik kulturnonaroden pomen.

Celjsko obrtno društvo želi za prihodnje leto izdati nekak kažipot slovenskemu obrtništvu in občinstvu na Štajarskem. Z delom bi se pa moralo že zdaj začeti. Celjsko obrtno društvo samo delu ni kos, ampak bi potrebovalo sodelovanje celega Spodnjega Štajarskega. Kažipot bi obsegal naslove vseh narodnih obrtnikov, razdeljene po vseh krajih slovenskega kosa dežele. Razun tega bi se navedla pri vsakem kraju imena tamkajšnjih vplivnejših oseb in bi se označil kraj po številu prebivalstva, narodnosti istega in bi se omenilo, v kakem oziru je za gospodarstveni promet važen, in morebiti še tudi, kje bi bilo mesto za slovenskega obrtnika. Kdor ni narodnjak bi prvo leto seveda tudi v kažipotu ne bil objavljen kot mož, katerega bi kažipot občinstvu priporočal. Če bi se do izdaja drugega kažipota ta ali drug mlačež poboljšal, imel bi upanje, da bode priporočen vsaj v bodočem kažipotu.

Da bi knjiga imela tudi v drugem oziru svojo vrednost, obsegala bi naj razprave tičeče se stanja posameznih obrti, nasvete o toku naše gospodarstvene politike, o prometnih zvezah,

o stanju dozdanje organizacije obrtništva v drugih slovenskih deželah in tudi pri drugih narodih. Seveda bi se vse to moralo pisati v lahko razumljivi obliki, za ljudstvo prebavljivo. Statistični podatki o ljudskem in gospodarskem gibanju v posameznih okrajih bi bili tudi primerni. Ta migljaj velja torej vsem, ki bi lahko kaj primerne ustvarili.

Seveda bode izdaje takega dela zvezano s stroški. In vendar cena kažipota ne bode smela biti znatna, da se knjiga lahko splošno razširi in pride v vsako slovensko hišo. Zato pa bode knjiga obsegala kolikor mogoče tudi mnogobrojne reklamne vesti naših obrtnikov. Sprejemali se bodo tudi podobni oklici slovenskih in slovanskih tvrdk izven Štajarske. Ker bode moral vsak pameten obrtnik in trgovec izprevideti, da bode imel najlepšo priliko za uspešno reklamo, zato je upati, da se bodo na ta način stroški do cela pokrili ter se ustreglo na lahek način posameznim obrtnikom in skupni stvari.

Celjsko obrtno društvo je od dne do dne bolj preobloženo s posredovanji in se je ustanovil že poseben odsek za reševanje dopisov iz različnih krajev. Sicer je to veselo znamenje za društvo, da si je pridobilo toliko za upanje, vendar pa to povzroča mnogo, rekli bi, nepotrebnega dela, in bode to, čim bolj se bode obrtništvo zbiralo, tembolj rastlo. Z izdajanjem kažipota, kakor ga imamo tu v mislih, se bode takim potrebam brez dolgotrajnih dopisov v največ slučajih že s knjigo samo ustreglo. Marsikdo se bode iz kažipota samega lahko takoj poučil o naslovih, kam naj se obrne.

Celjsko obrtno društvo, kakor rečeno, želi pri tem važnem podjetju krepko delovati, pa samo tega ne more doseči, kakor sploh ne more samo iz sebe ustvariti potrebne organizacije vsega slovenskega obrtništva, dokler dežela spi in se ne zgane. Začnite torej tudi v posameznih okrajih, trgih in mestih z delom, snujete krajevna

obratna društva. Kdor pa uvidi veliki pomen obrtniškega kažipota, naj se potruži, da ideji pomaga do izpeljave. Ko bomo imeli gradivo iz krajev, kjer se nahajajo ljudje, ki imajo za podjetje pravi zmisel, izpopolnili bomo zgradbo v onih delih, kjer bode še potreba. Seveda si bode obrtno društvo pridržalo nalogo, poslane podatke tudi preskušati in se v dvomljivih slučajih o položaju še posebej prepričati.

Povedali smo torej, kako si rešitev gori označene zadeve mislimo in upamo, da nas narodni močje po deželi razumejo ter se bodo tudi potrudili po svoje delovati. Treba bode k temu mnogo inteligence in premisleka. V tem slučaju je pa tudi uspeh iz strokovnega in narodnega stališča zagotovljen. Videli torej bomo!

Omenjamo, da se je za goriško deželo izdal od slovenskega trgovskega društva v Gorici podoban kažipot v splošno zadovoljnost.

Volitve v okrajni zastop ptujski

Od Drave, dne 9. marca 1904.

V ponedeljek, dne 14. marca 1904 vrše se volitve veleposestnikov za okrajni zastop ptujski. To je odločilen dan za obstoj dosedanje narodne večine. Umazani lažnjivec „Štajero“ bega volilce s takimi neumnostmi, da si človek nehote misli, da je znorel ne samo on, nego tudi njegovi podrepaniki in zahrbtniki. Dosedanjemu gospodarstvu ničesar ne more očitati kakor to, da je načelnik zastopa gosp. Zelenik obenem član ravnateljstva ptujskega posojilnega in hranilnega društva. Zamolči pa ta lažnjivi kljukec, da gosp. Zelenik posluje brezplačno, dočim gosp. Bračko v gornjeradgorskem okraju, kojega je na vse pretveze hvalil, uživa nagrado 1000 kron, reci tisoč kron! Očita nadalje, da sta dva odvetnika v okrajnem zastopu dosedaj delovala; zamolči pa, da zato nista sprejela niti vinarja nagrade;

LISTEK.

Modre lučice.

Maksim Gorkij. — Prevel E. Olgin.
(Dalje.)

„Ribič? ... Ah ... on ... Pridružil se je Huzulom. Sprva me je skušal pregovoriti in mi grozil, da me vrže v vodo, no, potem se je udal v nasodo, pridružil se je Huzulom in si izbral drugo ... Oba sta bila skupaj obešena: — ribič in Huzul. Gledala sem, kako so ju obešali. V Dobruhi je bilo. Bled in tresoč se je stopal ribič na morišče in plakal je, a Huzul je kadil iz kratke pipe, stopal z rokami v žepih; brki so mu viseli navzdol, eni proti rami, drugi proti prsim. Ko me je zazrl, je vzel pipo iz ust in mi zaklical: „Bog s teboj!“ Leto in dan sem plakala za njim. Ah ... Zgodilo se je tedaj, ko so se že zopet odpravljali v Karpate. V slovo so obiskali nekega Romuna, a tam so jih prijeli. Le dva, nekaj so jih pobili, drugi so ubežali. — Romunu je bilo potlej plačano. Zažgan mu je bil dvor in ves mlin in vse žito je zgorelo. Postal je berač“.

„To si storila ti?“ sem vprašal kar tja vendar.

„Huzuli so imeli mnogo prijateljev, ne le mene. — In najboljši prijatelj jim je to storil v spomin —“.

Petje ob morskem obrežju je že utihnilo, le šumenje in bučanje morja je spremljalo starko v njenem pripovedovanju; misli polno in razburjeno bobnenje — pač krasno spremljanje povesti o razburjenem, vzvihranem življenju. Komaj slišno in nerazložno sta prihajala govojenje in smeh od morske obali semkaj do naju. Noč je postajala vedno mehkejša, modra lunina svetloba vedno svetlejša in jasnejša in pojemajoče, umirajoče glasove v naravi je preupilo bučanje in šumenje valov — veter je zavel močnejše.

„Ljubila sem svoje dni tudi nekega Turka. V Skutarjih sem živela v njegovem haremu. Teden dni mi je šlo dobro — prav dobro. — Pa postalo mi je dolgčas — le ženske, vedno le ženske —. Osem jih je bilo. Jesti, spati in neumnosti govoriti ves dan —. Ali pa se vedno prepirati. On, Turek, ni bil več mlad, skoraj siv, a plemenitaš in bogat. Govoril je kot vladar, oblastno, mogočno. Črne oči je imel —. Prav do srca so zrle. Zelo rad je molil. V Buka

reštu sem ga videla prvič — — —. Po trgu je stopal kakor car in tako gosposko se je obnašal. Nasmehljala sem se mu. Istega večera so me na cesti zgrabili in privedli k njemu. Ciprese je prodal in palme in prišel v Bukarešt, da nekaj potrebnega nakupi —. „Greš li z menoj?“ me je vprašal. „O, da, pojdem!“ „Dobro!“ In šla sem. Bogat je bil in sina je imel, vitkega, črnolasega dečka šestnajstih let. Ž njim sem pozneje ubežala — v Bolgarijo, v Lom-Palanko. Neka Bolgarka mi je sunila tamkaj nož v prsi radi njenega ženina ali moža — ne spominjam se več natanko.

Dolgo časa sem ležala na bolniški postelji v nekem ženskem samostanu in neka poljska deklica mi je stregla, in iz sosednjega samostana — pri Arzer-Palanki, če se ne motim — jo je često obiskoval njen brat, menih — — —. Kot črv se je vedno zvijal pred menoj —. In ko sem okrevala, sem pobegnila ž njim — na Poljsko, v njegovo domovino“.

„Stoj! — — — A kaj se je zgodilo z onim dečkom?“

„Z dečkom?! Umrl je. Od samega domotožja ali ljubezni — hiral je kot slabo drevesce, ki ga je solnce osušilo. Spominjam se še, ves

zamolči tudi, da sta obadva velika davkoplačevalca, ki plačujeta mnogo okrajnih doklad. Ta dva odvetnika sta izjavila, da ne sprejmeta več kandidature; pa poštenjak „Štajerc“ jih ne pusti v miru.

Hinavstvo ptujske gospode ali nemčurjev presega vse meje. Očita se dosedanjemu zastopu, da so ceste v slabem stanju, zamolči se pa, iz katerega vzroka je to nastalo; nadalje se zamolči, da so ceste v sosednih okrajih, recimo v gornjeradgorskem, kjer gospoduje „Štajerčeva“ stranka, še v stokrat slabšem stanju.

„Štajerc“, to je Ornigova stranka, obljubuje vse mogoče stvari, da bi preslepila veleposestnike, pri tem pa vedoma zamolči, kako gospodari Ornigova stranka v ptujskem mestnem zastopu; zataji vse lopovščine in umazanosti, koje je na dan spravila pravda Kalhberg — Ornig. Zamolči se nadalje, da je v mestnem gospodarstvu g. Ornig zvišal občinske doklade od 30 % na 40 %; zamolči se nadalje, da namerava nemčurska stranka tudi okrajne doklade zvišati, samo da ptujsko mesto dobi znatne podpore iz okrajne blagajne.

Vrhunec nesramnosti dosegne „Štajerc“ s sledečo popolnoma izmišljeno pravljico.

On piše:

„Pred kratkim je govoril neki kmet iz ptujske okolice z nekim občinskim predstojnikom ravno o bodočih volitvah v okrajni zastop ptujski in mu je izrekel svojo željo, da bi pač bilo dobro, ako bi se enkrat spremenilo vodstvo tega zastopa.

Kmet je opozarjal občinskega predstojnika na volitve, rekoč mu:

„Ti bodeš volil, pa vendar volite vi občinski predstojniki, vendar volite vi veleposestniki enkrat tako, da bode prišel okrajni zastop končno enkrat v druge roke, da ne bodejo dosednji voditelji ptujskega okraja nosili tako visokih glav, medtem, ko mi kmetje moramo za okraj skoraj vse poplačati!“

No in kaj mu je odgovoril občinski predstojnik, kateremu bode treba zopet v kratkem voliti odbornike ptujskega okrajnega zastopa?

„Ljuba duša“ mu je rekel, „kako pa ti bodem drugače volil, saj veš, da je gospod profesor Zelenik sedanjí načelnik okrajnega zastopa ptujskega tudi direktor ptujske posojilnice! Ljuba duša, kako bodem drugače volil, saj veš, da so gospodje odborniki okrajnega zastopa večinoma tudi merodajne osebe pri posojilnici, no in nesreče so me v zadnjih letih zadele, primoran sem bil prositi posojilnice posojila, dolgujem jej precejšnjo vsoto, da, še celo obresti še nisem plačal! Ljuba duša, kako bom pa drugače volil, veš, da se ne smem tem gospodom zameriti, ker me drugače poženejo z grunta!“

Zato pa ne bodem najbrž šel k volitvi, ali pa, ako pojdem, bodem, čeprav proti svoji volji, moral voliti sedanje, torej posojilnične gospode!“

Niti ena besedica ni resnična. — Zakaj ne pove „Štajerc“ imena dotičnikov, ki sta se baje tako pogovarjala? Zato ne, ker si je zvita butica vse to v svoji buči izmislil, da bi neumneže na svoj mlin dobil.

Veleposestniki! Dan 14. marca 1904 je dan odločilne, mogoče tudi usodne volitve. Oblastva so črtala mnogo slovenskih veleposestnikov proti besedilu in duhu zakona. Vendar je še zmaga mogoča, če pridete polnoštevilno k volitvi ter storite svojo narodno in stanovsko dolžnost. Mnogo so vam ptujski nemčurji in „Štajerčevi“ lažnjivci že odjedli.

Če vas preženejo iz okrajnega zastopa in se vsedejo na vaše mesto, potem boste spoznali, kaki so vaši „prijatelji“ iz ptujskega mesta. — Železnice bodo se z vašim denarjem podpirale, nemčurski zavodi bodo dobivali darila, Ornig bode gospodaril v mestu Ptuj, njegov svak Maks Strasschill, srečen imejitelj trojih šnopsarij, bode gospodoval v okraju in vi slovenski veleposestniki bode „srečni“ podložniki te prekrasne dvojice.

Če vam je mari vaša lastna čast, vaš lastni ponos, vaš lastni napredek, pridite polnoštevilno na volišče in volite tiste zastopnike, koje vam ponuja dosedanja izkušena in zaslužna stranka. Podravski.

Celjske in štajarske novice.

— „Legionarji“. V nedeljo se bodo torej uprizorili na našem odru „Legionarji“, predigra tako priljubljenih Rokovnjačev. Kakor se kaže, bodo tudi „Legionarji“ v najkrajšem času postali prava narodna igra, kakor se mora reči o „Rokovnjačih“, saj gotovo ne bo le količkaj pripravnega odra v naši domovini, da ne bi se tudi na njem uprizorila ta igra. Pri nas v Celju in tudi v bližnji in daljni okolici vlada pravo navdušenje za to igro, iz česar se da sklepati, da tako velikanske udeležbe še ni videlo naše gledališče, kakor se je nadejamo v nedeljo. Že prošli teden se je kaj pridno povpraševalo po vstopnicah, in danes, ko to pišemo, je večina sedežev že oddanih. Kdor si jih hoče še zagotoviti, naj si jih nabavi vsaj v nedeljo popoldne, ko bo blagajna odprta od 3. do 4. ure v „Narodnem domu“ na stopnjišču, kajti zvečer se je nadejati takega navala, da bo težko mogoče ustreči vsem. Ravno tako bi bilo umestno, da bi se tudi vstopnice za stojišča po mogočnosti nabavile popoldne, da bo zvečer posel laglji. Obenem opozarjamo slavno občinstvo, da se gledališki listi dobivajo pri blagajni in pri vstopu v dvorano po 10 v komad. Da ne bo vnovič sitnosti, opozarjamo slavno občinstvo, posebno ono pod stransko galerijo, da je izhod iz dvorane edino le pri glavnih vratih, ne pa zadaj na stopnišče ob odru. Na odru pa razun igralcev in v to poklicanih oseb sploh nima nihče nič opraviti. Upamo, da se bodo naše besede upoštevale. Končno prosimo še točne udeležbe. Igra se začne ob pol 8. uri in potraja skoraj gotovo do pol 11. ure, torej je od občin-

stva odvisno, da se ne bo zavlekla do poznejše ure. Da zadostimo vsem željam, priobčujemo še enkrat cene vstopnicam: Sedeži v pritličju od 1.—2. vrste 3 K, od 2.—7. vrste 2 K, od 8.—10. vrste 1 K 50 v, naprej 1 K 20 v. Sedeži na balkonu 1 K 50 v, stojišča v pritličju 80 v, stojišča na balkonu 60 v, dijaške in vojaške vstopnice 50 vin.

— Slovensko delavsko podporno društvo v Celju priredi, kakor običajno vsako leto, tudi letos na dan Sv. Jožefa dne 19. t. m. koncert v veliki dvorani „Narodnega doma“ z obširnimi sporedom. — Vse natančnejše sledi v prihodnji številki.

— Za slovenski „Delavski dom“ v Celju je darovala gđ. Lojzika Leonova, gostilničarka v „Skalni kleti“, najdnino od najdenega denarja, ki ga je nekdo izgubil ob priliki zadnje predstave v „Narodnem domu“, v znesku 4 K 60 vin. Prisrčna hvala! Kakor čujemo, je tudi neka štajarska posojilnica naklonila „Slov. del. podp. društvu“ v Celju večji znesek v isti namen. Želeti bi bilo, da bi se tudi druge sl. posojilnice spomnile ob priliki zaključka svojih računov našega prepo trebnega društva.

— Interpelacije, ki jih je državni poslanec vitez Berks vložil v prvi seji državnega zbora: 1. Glede fabrikacije volilnih glasov za občinske volitve v občini Tebarje. 2. Glede nezmožnosti slovenskega jezika uradnikov pri železniški direkciji v Beljaku. 3. Glede zidanja poslopja za okoliško šolo občine Celjska okolica. 4. Glede slovenskega uradovanja pri višjem sodišču v Gradcu. — Interpelacije priobčimo v celoti takoj, ko nam bo stenografski zapisnik državnega zbora na razpolago.

— Državni poslanec vitez Berks je izročil železniškemu ministrstvu nadaljne prošnje za uvedbo dvojezičnega uradovanja na železnici Celje-Velenje in sicer sledečih občin: Tinsko, Žusem, Nova cerkev, Zibika, Slivnica, Kokarje, Št. Janž, Sladka gora, trg Šmarje, Št. Jurij ob juž. žel., Št. Ilj, Velika Pirešica, trg Žalec, Gotovlje, Sv. Hieronim, Skale, trg Mozirje, trg Rečica, Griže in Škofjvas.

— Naši nemčurji in velenjska železnica. Kakor je spodnještajarskemu smradljivemu Nemcu lastno, zarenčalo je naše ljubo nemško časopisje tudi zoper nastavljenje nekaj železniških sprevodnikov in postajnih paznikov slovenske narodnosti pri železnici Celje Velenje. Tam izražene zahteve, naslovljene na železniško ministrstvo, naj se ti slovenski ljudje preženejo, ker je baje dežela nemška, so tako pasje nesramne, kakor jih je zmožen izraziti le kak celjski nemčurski krotar. Nas vsled tega ne razburjajo. Da bi se trezen človek na nje oziral, ni misliti. Kvečjemu smatramo avstrijsko vlado za sposobno, da jim bode skušala ustreči. Mi bodemo pa poskrbeli, da bode trda slovenska kost še marsikateremu kosmatemu nemškemu želodcu steno predrla, predno se bomo dali pohrustati in prebaviti.

— Državni pravnik dr. Bayer proti nemškemu protokoliranju s slovenskimi strankami.

prozoren in modrikast je ležal pred menoj, in vedno je še tlela ljubezen v njegovem srcu — in vedno je še prosil, naj se sklonim čezenj in ga poljubim. Rada sem ga imela in često sem ga poljubljala, dobro še vem. — A postalo je slabše — komaj se je še mogel gibati; žalostno proseč, kot berač miloščino, je stegoval roke k meni, naj se vležem poleg njega in ga ogrejem. Stori la sem — in tedaj je zagorel hipoma v veliki vročini ko sem se pa zbudila, je ležal poleg mene popolnoma miren, mrzel — mrtev.

Zdihljaj se je izvil njenim prsim in — zapazil sem to pri njej prvič — prekrižala se je, nekaj nerazumnega šepetajoč z velikimi ustnami.

„No“, sem ji pomagal, videč, da je umolknila „šla si na Poljsko —“.

„Da — z onim Poljakom. Smešen je bil in hudoben. Če je rabil ženske, pa se mi je priliznil kot mačka in govoril sladko, kakor da ima medena usta; a če me ni maral, me je tepel z bičem in kričal nad menoj. Nekoč — sprehajala sva se ob obrežju neke reke — mi je rekel ošabno, razžaljivo besedo —. Kako sem se tedaj razsrdila! Kar vrelo je v meni; vzela sem ga v roke kakor majhno dete — saj je bil

majhen — ga dvignila kvišku, stiskajoč ga, da je postajal moder v lice, ga zavihtela in vrgla v reko. Grozovito je kričal. — Smešno je kričal. Opazovala sem ga z obrežja in videla, kako je trepetal v vodi. In potem sem odšla in nisem ga več nikoli videla. Srečo sem pač imela: nikoli v življenju se nisem srečala s katerim izmed njih, ki sem jih kedaj ljubila. Nič prijetna niso taka srečavanja; zde se mi kakor srečavanje z rajnimi“.

In zopet je zastokala in umolknila. Jaz pa sem si predstavljal one ljudi, o katerih mi je ravnokar govorila: onega rdečelasega, brkastega Huzula, ki pipo kadeč mirno stopa v smrt; gotovo je imel hladne, modre oči, ki so vse premotrivale ostro in strogo, onega prutskega ribiča s črnimi brki: ne umira rad, plaka in na bledem, bojazen znanečem obličju so ugasnile živahne, žareče oči; brki, od solz pomočeni mu žalostno vise navzdol čez bolešno zategnjene ustnice. Tudi one druge sem si živo predstavljal: starega, gosposkega Turka, fatalista in despota, in poleg njega njegovega sina, blede, bolešno, od poljubov zastrupljeno orijentalno cvetko. In v domišljiji sem zrl tudi onega prevzetnega Poljaka,

galantnega sedaj, sedaj zopet krutega in hladnega. Vsi so le sence in ona, ki so jo poljubljali, sedi poleg mene še živa, vendar od časa sključenja, brez telesa in krvi, s srcem, ki ne pozna želja več, in z očmi, ki v njih več ne plamti ogenj — tudi že skoraj senca.

In govorila je dalje:

„Pa mi je postalo težko v Poljski. Hladno, nezvesto ljudstvo stanuje tamkaj; njihove sika-joče govorce nisem razumela. Vsi sikajo. Zakaj, čemu? Lažnjivi so — radlitega jih je Bog kaznoval s tako govorico. Nekam sem šla brez gotovega cilja in videla sem, kako so se pripravljali, da se nam Rusom, upro. Slednjič sem prišla v mesto Bohnijo. Neki žid me je kupil, ne zase, ampak, da bi me zopet prodal. Zadovoljna sem bila. Za življenje mora človek nekaj znati —. A jaz nisem ničesar znala in sem radi tega plačevala s samo seboj. A sklenila sem tedaj, da se ob prvi priliki, ko bom imela denar, povrnem domov in raztrgam vse vezi, ki me vežejo, najsi bodo kakoršneoli. — Tam sem stanovala. Bogati gospodje so prihajali k meni, popivali pri meni in zapravili mnogo denarja. Prepirali so se zame in se tako sami končali. Posebno eden je

Kakor znano, je v teku lanskega leta predsednik deželnege nadsodišča v Gradcu, ekscelenc Gleispach, prisiljen po odločnem nastopanju celjskih odvetnikov, izdal naredbo, s katero odločno za- bičava vsem sodiščem na Spod. Štajarju, da se morajo s strankami, ki so zmožne samo sloven- skega jezika, zapisniki sestavljati v slovenščini. Te naredbe se tudi n. pr. gosp. dr. pl. Ducar pri okrajnem sodišču v Celju tako vestno drži, da zapiše gotovo vsak zapisnik v nemščini, ako le malo sluti, da ni dotičnik zmožen samo svojega slovenskega materinega jezika, temveč da lomi tudi kulturni jezik celjskih Tevtonov — (gospod to najbrž izvoha!) Druga sodišča se ne brigajo za omenjeno naredbo tako točno. Popolnoma jo pa prezira okrajno sodišče v Slov. Gradcu, ka- tero vodi znani govornik na „Südmarkinih“ ve- selicah, svetnik Nedved, in kjer deluje tudi kot njegov zvesti oproda pristav Fridl. Zadnji go- spodek se upa z veliko konsekvantnostjo ustav- ljati tej naredbi, nemeneč se za samoblastnega Gleispacha. To je pokazal že v neštevilnih ka- zenskih preiskavah, kakor smo že imeli priliko opazovati pri kazenskih obravnavah pred okrož- nim sodiščem v Celju. Z obtoženci, ki so večči edino slovenskega jezika, zapiše nemški zapisnik. S tem povzroči, da vloži tudi državno pravni- štvu nemško obtožnico, da se ta potem obto- žencu pri obravnavi svečano prečita, in da ob- toženec na vprašanje, če jo je razumel, plaho odgovori: „Ne!“ — Tako je bilo tudi v soboto, dne 5. sušca t. l. pri obravnavi zoper Vavkana iz Slov. Gradca, katerega je državni pravnik tiral radi cele vrste zločinov na zatožno klop. Kot priča je bil zaslišan tudi g. Fridl sam. Ta je nekako preplašeno poslušal, ko se je obra- navalo samo slovensko, kakor bi slutil, da je to pot s svojim nemškim zapisnikovanjem pov- zročil veliko kolobocijo. Ko je slišal, da govori obtoženec slovenski, je potuhnjeno pripomnil: „Aber er spricht ja auch deutsch“ (saj govori tudi nemško). Pri obravnavi se je zaslišalo nad 20 prič — sami Slovenci, dočim je g. Fridl za- pisal z njimi v preiskavi izključno nemške za- pisnike. V njih so bile zapisane kot izjave teh prič tiste stvari, katerih niso priče nikdar trdile. Izpovedbe, nahajajoče se v teh nemških zapi- snikih, na katere je državni pravnik sezidal svojo obtožbo, so dobile v slovenščini pred sodniki govorjene popolnoma drugo lice. Državni pravnik dr. Bayer je bolj in bolj uvideval, da mora s svojo obtožbo klaverno pogoreti. In naenkrat mu je šinil v bistro glavico tudi vzrok, zakaj mu preti propast. „To nesrečno nemško protokolira- nje s Slovenci!“ je mrmral, vstal ter glasno dal duška svojem šele v teku te obravnave doblje- nemu prepričanju, da je mogoče v kazenskem postopanju resnico zaslediti le tedaj, ako se sliši priče — bodisi neposredno, ali po zapisniku iz preiskave — v njihovem materinem, jeziku. Napako okrajnega sodišča v Slov. Gradcu, stor-jeno s tem, da proti omenjeni naredbi ekscelence Gleispacha sestavlja s samo slovenščine zmožnimi strankami nemške zapisnike, je strogo obsodil. Komaj da ni rekel, da to sodišče še ni na Ko-

roškem, ter da, če je tudi ob koroški meji, zanj še ne velja tajni ukaz dr. Körberja. Predlagal je potem zaslišanje nadaljnjih prič, toda ne več po g. Fridlu, ampak neposredno po kazenskem sod- nem dvoru, zakaj Fridlovi nemški zapisniki s Slovenci so nerazumljivi. Sodni dvor pa, ki je smatral Vavkana nedolžnost si za dokazano, ga je popolnoma oprostil. Da se je pa temu možu vseeno velika krivica zgodila, je jasno. To je sprevidel tudi g. drž. pravnik dr. Bayer, ki je v strahu pred slučajem „Bratuša“ v Celju, raje poprej ožigosal nedopustno nemško proto- koliranje.

— Samo v Celju je mogoče kaj takega kar se je zgodilo to sredo. Uslužbenca neke tu- kajšnje slovenske trgovine je redarstvo aretiralo zaradi npravnstvenega prestopka. No, kaj takega se pač zgodi ne samo pri Slovencih, temveč v mnogo obilnejši meri tudi pri Nemcih z edino razliko, da se med Nemci take stvari skrbno prikrivajo, če pa se zgođe pri Slovencih, se pa razbodbajo kot bogve kakšni škandali in zločini. Pa to še ni vse. V gornjem slučaju se je zgodilo nekaj, kar jasno kaže, kakšne razmere vladajo v nekaterih celjskih uradih. Ne vemo sicer, ka- tera oblast je dala zasledovati zgoraj omenjenega uslužbenca, toda to pač vemo, da je vsa celjska poulična druhal s svojimi voditelji vred zato ve- dela ter čakala v rotovski ulici. Še pred areta- cijo so naznanili nemški dijaki in drugi taki po mestu, češ, sedaj bodo tega in tega aretirali. Aretacijo so izvršili popoldne, a že dopoldne je nekdo na ulici govoril o tem, nekdo, ki ni ne pri državnem pravdnistvu, niti na celjskem ma- gistratu. Slavno c. kr. državno pravdnistvo naj bi blagovolilo to stvar nekoliko zasledovati! — „Vahtarca“ se je v svoji notici spravila na nas. No, v njeno tolažbo in tolažbo njenih urednikov ji povemo prav po tistem, da naj oni, kdor ima maslo na glavi, ne hodi na sonce. Nam je še prav dobro v spominu ona pikantna dogodbica, v kateri je igrala neka celjska nemška Evina hčerka, pardon, nemška „dama“ zelo „hvaležno“ ulogo. Kakor se spominjamo, je to bilo na nekem plesu v kazinu, kjer sta izginila dotična Evica in njen plesalec v neko postransko sobico. Vrata so morali baje vlomiti, kajti ona dva jih nista hotela ali pa tudi ne mogla odpreti, ker sta imela dovolj drugih opravkov. No, kar je sledilo, je bilo vsega uvaževanja vredno, a dotična „nemška dama“ še vedno stopa s precej visoko vzdignjenimi krili po tlaku slavnega mesta celj- skega, njen „papa“ pa išče škandalov med Slo- venci za „vahtarco“, dasiravno se mu maslo v curkih cedi z glave. Hm, vsak po svoje!

— Pretep med vojaki in civilisti. Sinoči, v četrtek dne 10. t. m. ob 8. uri zvečer zgodil se je v gostilni pri „Kossärju“ na Glavnem trgu v Celju tragičen slučaj, kjer je skoraj mesar Bukschegg padel kot žrtev sirovosti. — V gostilni za mizo pri vratih so sedeli domobranski kor- poral Novak, Avgust Žerjav in neko dekle, za drugo mizo pa je sedelo nekoliko vojakov 87. peš- polka. Iz družbe vojakov se je vzdignil infante- rist Šentjuro in šel k mizi, kjer je sedelo dekle

in začel zabavljati na najnesramnejši način. Nato mu je Avgust Žerjav rekel, naj se odstrani od mize, ker pri njih nima nič iskati. Zaraditega se je Šentjuro čutil razžaljenega in je začel z bodežem udrihati po mizi ter upiti, na kar so mu prišli v pomoč tudi drugi tovariši in se po- stavili zoper Žerjava. Žerjav je v stiski pograbil Šentjurca za prsa, na kar je nastal metež. Av- gust Žerjav se je rešil z malo rano na glavi v postransko sobo, dočim je gostilničarka pustila poklicati svojega moža, katerega pa ni bilo doma. Ko je isti prišel, spravili so se razburjeni vojaki nadenj ter je komaj življenje rešil, iztrgavši dvema vojakoma bodeže ter obenem naprosil mesarja Bukschegga, naj mu pomaga na lep način umiriti razburjene vojake. V hipu spravili so se vojaki na Kossärja in na Bukschegga, in Kossär se je s pomočjo svojega hlapca Alojzija Leberšaka komaj umaknil udarcem bodežev, a vojaki so potem napadli samega Bukschegga, kateri je to skoraj z življenjem poplačal. Vojak Ivan Peček je izdrl svoj bodež ter Bukschegga odzadaj napadel in ga sunil nekolikokrat v glavo in hrbet, na kar se je Bukschegg zgrudil na tla. Peček je zataknil svoj bodež nazaj v nožnice ter skupaj s Šentjurcem zbežal proti vojašnici. — Naša policija se pač nahaja povsod, kjer je ni treba, a takrat, ko se gre za življenje človeka, je ni nikjer najti. Celo na Glavnem trgu ni bilo nobenega stražnika in šele čez 10 minut sta prisopihala dva in potem drugi. Čez četrte ure je prišel zdravnik g. dr. Premschak in velel spravi- ti ranjenca v sobo, kjer mu je podal prvo po- moč. Čez tri četrte ure je prišla vojaška patrulja in aretovala še enega vojaka, ki je bil v družbi s Šentjurcem in Pečekom, in vzela seboj ostala dva bodeža. Malo potem je prišel stotnik Sche- binger ter se informiral o celi stvari in vzel seboj enega očividca celega dogodka in celjskega nadstražnika ter odšel v vojašnico na cesarja Jožefa trgu. — Velikokrat se je slišala beseda „bindiš“, celo iz ust onih, ki se sploh še zmeniti ne znajo nemški, menda iz strahu pred stražniki, od katerih so se slišale tudi slične besede. Lep vzgled čuvaja javnega miru! — G. Bukschegg je 9. t. m. prevzel od mesarja Leskoschegga nje- govo obrt.

— Nova iznajdba. Našemu vrlemu slo- venskemu obrtniku, g. Ivanu Rebeku, ključalni- čarju v Celju, se je posrečilo izumiti napravo, ki je v vojaških krogih probudila splošno zani- manje. Izumel je namreč napravo za menjavo tarč na strelščih. Ta naprava je mnogo priprav- nejša nego vse dosedanje, in kar je gotovo tudi velikega pomena, tudi veliko cenejša. Strokov- njaki, ki so novo iznajdbo dalj časa praktično preizkušali, so se izrazili o nji zelo pohvalno. Gospod Rebek je dal svoj izum patentirati in ga obenem ponudil tudi vojnemu ministrstvu v nakup. Vrlemu našemu možu častitamo najod- kritosrdnejše in želimo še nadalje najboljših uspehov.

— Na petrazrednici v Rajhenburgu je razpisano učiteljsko mesto.

hrepnel po meni in nekoč je prišel k meni in sluga ž njim, z vrečo na rami. In vzel je vrečo in stresel nad mojo glavo: zlati novci so se vsuli čezno in veselo je bilo poslušati, ko so, glasno zvenče, padali na tla. Pa sem ga vendar spodila. Imel je tako tolsto in napihnjeno lice in telo — kot blazina. Mastni sv. nji enako je izgledal. Da, spodila sem ga, čeprav je pravil, da je prodal vse, zemljo, hiše in konje, hoteč me z zlatom obsuti. Tedaj sem ljubila nekega Poljaka z razsekanim licem. Polno je bilo braz- gotin od turških sabelj iz onega časa, ko se je boril s Turki za Grke. To je bil človek! Kaj so mu bili mar Grki, saj je bil Poljak? A šel je in se na njihovi strani boril zoper njih sovražnike. Oko so mu iztaknili z udarci in dva prsta na na levi roki odbili in one brazgotine vsekali v lice. Kaj so mu bili mar Grki, njemu, Poljaku? A, tukaj je: junaška dela je ljubil. In če človek ljubi delo, je vedno zna izvršiti in najti, kjer je mogoče. Vedi, v življenju je vedno prostor za delo. In oni, ki ga ne najdejo, so lenuhi ali pa bojazljivi ali pa ne razumejo življenja; če bi življenje umeli, bi vsakdo hotel v njem zapustiti

spomin nase. In ljudje ne bi tako brez sledu izginjali — —. Da, to je bil vrl človek! Priprav- ljen je bil potovati na konec sveta, le da bi kaj storil. Gotovo so ga vaši ljudje ob vstaji umorili. In čemu ste šli v boj z Madžari? No le molči, molči — —.

In ko mi je zapovedala molčati, je umolk- nila starka hipoma sama in se zatopila v misli.

„Tudi z nekim Madžarom sem bila znana. Nekoč je odšel od mene — po zimi je bilo — in šele v pomladi, ko se je topil sneg pod to- plimi poljubi prerojenega solnca, so ga našli na polju s prestreljeno glavo.“

Vidiš; nič manj pogube ne povzroči ljubezen kakor kuga; nič manj — če bi se hotelo prera- čunati. A kaj sem pripovedovala?! O onem Po- ljaku, da, da — —. Še nekaj se mi je tedaj pri- petilo, a zadnjič. Seznanila sem se z nekim ple- menitašem. Boga mi, kako je bil lep. Jaz pa sem bila že stara, stara — —. Je-li bilo že štirideset let? — Pač, pač — —. In on je bil ponosen in ženske so ga razvadile. Drag mi je postal, rada pripoznam. Kar vzeti me je hotel, a nisem se mu udala. Nikoli nisem postala sužnja. Z onim

židom pa sva že tedaj obračunila; dosti denarja je dobil od mene. — Stanovala sem v Krakovu. In vsega sem imela dosti, konj, zlata in služab- nikov. In on, ošabni, ponosni demon, je prihajal k meni in vedno je hotel, naj se mu vržem v naročje. Prepirla sva se — vidiš. In odurnejša sem postala vsled tega — dobro vem. In to je dolgo trajalo — —. Ostala sem pri svojem sklepu; na kolenih me je prosil — —. A vzel me je le kakor gada in me zopet vrgel proč —. Tedaj sem spoznala, da sem se postarala — —. Ah, to ni bilo prijetno! Saj sem ga ljubila, tega vraga — in smejal se je ob sestanku pri po- gledu name — hudoben človek! Tudi v družbi drugih se je čez me posmehoval; vse sem zve- dela. Ni bilo prijetno zame, celo — bridko. A tukaj je bil, v moji bližini, in veselje sem imela ž njim. In ko je odšel v boj proti Rusom, mi je postalo neznosno. Premagati sem se hotela, a ni šlo — — in sklenila sem, da pojdem za njim, Bival je tedaj v nekem gozdu blizu Varšave.

In ko sem dospela tja, so mi povedali, da so zmagali Rusi — — in da je nedaleč v neki vasi vjet. (Dalje prihodnjič.)

— „Sokol“ v Brežicah. — Z vso pravico lahko trdimo, da pridobiva sokolska ideja med Slovenci vedno več tal. Po vseh mestih in trgih, kjer še nimajo sokolskega društva, se čuje izražati željo — mi potrebujemo sokolsko društvo — mi hočemo ustanoviti sokolsko društvo. Posebno rodoljubi v naših obmejnih krajih dobro vedo, da le z odločnim, ponosnim nastopom bomo dosegli svoje pravice, da le potem bo jednala tista brezprimerna tujčeva prepotenca in sokolska društva so poklicana ravno zato v življenje, da nam vzgajajo našo mladino v ljubezni do domovine naše, da se navadi naša mladina požrtvovalno delovati v prid naroda, da se ji tukaj utrdi in oplemeni telo in značaj. Tudi rodoljubni Brežičani se že dolgo bavijo z mislijo ustanoviti sokolsko društvo v Brežicah. Pretečene sobote je bilo važno zborovanje, na katerem se je položil takorekoč temelj ustanovitvi „Sokola“ v Brežicah. Mnogobrojni obisk tega zborovanja svedoči o zanimanju za sokolsko idejo. Gosp. B. Kunej je pozdravil vse navzoče s krasnim nagovorom, povdarjajoč, da je za Brežičane Celje ono središče, iz katerega črpajo narodno navdušenost, da ne omagajo v svojem narodnem boju, da so ravno odlični celjski rodoljubi sodelovali pri ustanovitvi vseh narodnih podjetij, posebno pa pri ustanovitvi „Čitalnice“ in „Posojilnice“. Tudi pri ustanovitvi „Sokola“ v Brežicah bodo enako krepko sodelovali Celjani, zato posebno iskreno pozdravi načelnika celjskega „Sokola“ gosp. Smertnika, ki je prišel v Brežice, da nam poda vsa potrebna navodila. Gosp. Smertnik je na to v daljšem govoru razložil namen sokolskih društev in podal točna navodila glede ustanovitve sokolskega društva. Obljubil je, da bo tekom 8 mesecev poslal celjski „Sokol“ v Brežice izurjenega sokolskega vaditelja, s čimer je rešeno glavno in najtežje vprašanje o ustanovitvi vsakega sokolskega društva na Slovenskem. V pripravljalni odbor za ustanovitev sokolskega društva so bili izvoljeni gospodje: Dr. J. Strašek, B. Kunej, M. Balon, A. Umek, I. Uršič, I. Boccio, I. Holy. V kratkem se predložijo vladi društvena pravila v potrditev. Pripravljalnega odbora naloga pa bo zbrati primeren ustanovni fond za nakup telovadnega orodja, kar gotovo ne bo težko, ker bo vsak rodoljub, vpoštevajoč važnost sokolskega društva v Brežicah, rad prispeval temu važnemu podjetju. Vrlim Brežičanom pa kličemo: le nevstrašeno naprej, zbrani v bratski slogi in okrepljeni s sokolsko disciplino pod sokolsko zastavo branite nam našo narodno posest in pribavite ji nazaj, ker ji gre! Mali ten, kdo má jen maly cilj!

— Nasilstvo brežiških Nemcev. Na tukajšnji utrakvistični šoli razpisano je bilo učiteljsko mesto do 10. junija t. l. Za to mesto je bilo več moških in ženskih prošnikov — vendar po mnenju tukajšnjih mogotcev nobenega sposobnega za to mesto. Krajni šolski svet je sklenil, da se to mesto zasede šele s pričetkom prihodnjega šolskega leta. Po ukazu c. kr. deželnega šolskega sveta mora se pa takoj terno sestaviti in v Gradec predložiti. Da bi se imenovanje katerega navedenih prošnikov preprečilo, so v seji okrajnega šolskega sveta po okrajnem zastopu izvoljeni udi obstruirali. Iskal se je med tem po Spodnjem Štajarskem učitelj, ki bi bil nemškega mišljenja, a vendar slovenski jezik govoril, — in našli so ga v osebi nekega Cmereška, ki je bil brzojavno pozvan, da takoj prošnjo vloži. Ta prošnja prišla je na dan seje, t. j. 3. marca, tedaj celih 9 tednov po terminu. Vendar predložila se je okrajnemu šolskemu svetu isti dan v seji, katere so se udeležili vsi udje okrajnega šolskega sveta, in napravili so terno, v katerem je imenovan Cmerešek prvi in dve učiteljici, vsi drugi zelo sposobni, a ne nemškega duha moški prošniki so se prezrli. Radovedni smo, kaj ukrene c. kr. deželni šolski svet v tem slučaju, bo li nezakonitost odobril ali zavrgel. V prvem ali drugem slučaju nam ne bo nič pomagano, ker se brežiški Nemci ravna po geslu: „moč pred pravico“. — Tu imate gg. poslanci slučaj pojasniti na merodajnem mestu, kaka pravica vlada pri nas.

— Konjiško učiteljsko društvo je imelo dne 3. marca t. l. svoje drugo zborovanje. Navzlic lužavi poti zbralo se je vendar 18 društvenikov,

kar nam daje up, da je društvo na pravi poti, in da se bo polagoma pod njegovim okriljem sešlo vse narodno učiteljstvo našega precej obširnega okraja. Radostnim srcem smo sprejeli v našo sredo dva novo vstopila udi in sicer gđc. Janša iz Stranice ter g. nadučitelja Močnika od Št. Jungurte na Pohorju. Gospod predsednik nas je obvestil, da se je kartografski zavod. Edvard Hölzla udal opravičenim našim moledovanjem, ter izda ročni zemljevid Štajarske tudi v slovenskem besedilu, s čimer bo gotovo nam vsem ustregel. Za „Zavezino“ zborovanje v Postojni so se zglasili gđc. Bezljaj in Tribnik, ter tov. Zupančič in Gosak. Naš zastopnik v okrajnem šol. svetu, gosp. Jurko, nam je poročal o svojem delovanju v okrajnem šol. svetu ter nas zagotovil, da je v obče isti učiteljstvu naklonjen ter po možnosti upošteva naše težnje. Za njegovo vrlo zastopanje in nesebično požrtvovalnost se mu izreče zahvala in zaupanje. Tovariš g. Gosak je nato v kratkih potezah očrtal novodobno risanje in označil razmerje med Wehrenfennigom in Mannom. Za tovariša Horvateka v štajarski Sibiriji se je nabralo znatno darilo. Da klic dične naše „Zaveze“, po zbiranju za rezervni fond ni ostal glas vpajočega v puščavi, gre zasluga vrli naši tovarišici gospici Amaliji Tribnikovi, ki nam je na ljubeznjiv način za istega izvalila 8 kron iz naših možnjikov. Prihodnje zborovanje se je določilo na prvo nedelo meseca majnika v Tepanjab, kjer bode tov. g. Jurko praktično preda val o čebelarstvu, nakar se tovariši čebelarji že zdaj opozarjajo.

— Volitve v ptujski okrajni zastop in — „Štajerc“. Ptujski Slovenci, pravi „Štajerc“, nimajo srca za slovenskega kmeta. Ali pa imajo ptujski Nemci in nemškutarji morda srce za našega kmeta! Kedaj je pa še kakšni ptujski Nemec ali nemškutar dal našemu kmetu kaj zastonj? Kedaj ti še v nemški štacuni blaga ni bilo treba plačati? Kedaj ti je še nemški odvetnik delal tožbo zastonj? Nikdar in nikoli, kajti ptujski nemškutarji imajo „srce“ za slovenskega kmeta le tako dolgo, dokler ima kmet denar. Od ptujskih Nemcev še slovenski kmet ni dobil zastonj nikdar niti vinarja, pač pa so Ptujčani požrli revnim haloškim kmetom 40 000 kron od državne podpore, katere je bila prvotno določena le Haložanom. — Dalje pravi „Štajerc“: da je vedno povdarjal „Slovenec naj ne sovraži Nemca, Nemec ne Slovenca“. To je nesramna laž! „Štajerc“ je pač vedno povdarjal, naj Slovenec ne sovraži Nemca, nikoli pa ni zinil besedice o tem, da naj Nemec ne sovraži Slovenca! Ako je kak slovenski list le malo pošegetal kakšnega nemškutarja, se je „Štajerc“ takoj potegnil za njega. Ko pa so nekateri nemški listi imenovali nas Slovence „tolpo roparjev in morilcev“ pred katerimi ni človek na deželi pri svetlem dnevu varen, ni našel „Štajerc“ niti besedice, da bi zagovarjal Slovence pred takimi nesramnimi in ostudnimi napadi. In ko so nas nemški listi v Bratuševi zadevi imenovali Slovence „ljudožrce“, je „Štajerc“ zopet molčal kakor grob. „Štajercu“ je torej prav, ako nas Nemci krmijo z roparji, morilci, ljudožrci itd. in v zahvalo za take „krasne“ priimke zahteva „Štajerc“ sedaj od nas, da volimo prihodnji teden pri volitvah v ptujski okrajni zastop Nemce in nemškutarje! To bi se pač reklo: postaviti kozla za vrtnarja!

— „Štajerčeve“ laži. Nemškutarsko budalo „Štajerc“ zopet laže, da ima ptujski okraj največje doklade in najslabše ceste, dasi je splošno znano, da je ravno ptujski okraj v zadnjih letih za ceste največ storil in da je uradno dognano, da ima trideset štajarskih okrajnih zastopov mnogo večje doklade, kakor ptujski. Med okraji, ki imajo večje doklade kakor ptujski, nahajata se tudi brežiški in slovenjebistriški okraj, ki sta sedaj v „nemških“ rokah. In ravno ta dva okraja je ptujska „giftna kropa“ pripočela v „izgled“ volilcem ptujkega okrajnega zastopa. To bi bil zares lep „izgled“! Nadalje piše „Štajerc“: To vse so pa sčasoma vendarle sprevideli kmetje, začeli so vendarle misliti, — da bi se vendarle enkrat moralo poskusiti vodstvo našega zastopa spremeniti! Oh, da bi se vendarle enkrat „giftna kropa“ na svojih smrdljivih lažeh zadušila!

— Od Št. Jurja ob Ščavnici. V nedeljo pride k nam g. potovalni učitelj Jelovšek, da se udeleži ustanovnega shoda zadruge za rejo bikov. Shod se bo vršil v nedeljo, 13. marca ob 3. uri v gostilni Ivane Kreft-ove. Želimo napredujočim kmetom vso srečo!

Vinogradniški shod v Mariboru.

(V pojasnilo proti neosnovanim napadom lista „Slovenec“).

Človek zares često ne vé, je-li v norišnici ali naj pošlje druge na delopust, da si svedrajo in vrtajo v čelo. Take misli so mi rojile po glavi, ko sem čital uvodni članek „Slovenec“, v katerem me napada lažnjivi dopisun osebno, naravnost obrekovalno. Smejal sem se začetkoma, ko sem čital spis, zakaj predmet, o katerem govori članek, spraviti v zvezo z mojo osebo, je naravnost smešno. Ker se mi pa očita nedostojen nastop v narodnem oziru in se celo apeluje na javnost, da sodi ta o tem zločinu „Narodovcev“ pod vodstvom prof. Verstovškega, moram pojasniti vso zadevo o tem pomenljivem shodu, da vidijo tudi čitatelji „Slovenca“, v koliko sem zaslužil te napade in se prepričajo o hinavščini in zavratnosti mojega zaupnega znanca. Žal, da moram spraviti v javnost nekatere zakulisne stvari, toda primoran sem, da dokazem zopet s tem slučajem, kako se pri nas „dela politika“.

O vinogradniškem shodu zvedel sem šele po vabilu, katero je prijavila „Südt. Presse“ sama. Brigal se nisem za ta shod absolutno nič, zakaj ne preostaja mi radi nadaljevalnih študij še toliko časa, da bi čital vsak dan kakor navadno vse časopise; znan mi je bil o tej zadevi le uvodni članek „Südt. Presse“, katerega sem odobral in zagovarjal iz narodnega stališča. Natančneje sem se poučil o tem vprašanju pri odborovi seji potitičnega društva dne 27. februarja 1904.

G. Korošec je sam poročal o tej točki in javil, kaj da so mu pisali slovenski gospodje, ki so v odboru, in da so mu naravnost naznanili nekateri rodoljubi n. pr. g. Hočevar in Mursa, da se udeleže shoda. Kar sem govoril jaz pri seji, je bilo le, da sem opozarjal, da je gospodarska zadeva, pri kateri se lahko hudo opečemo, če odganjamo ljudstvo od shoda; očital sem tudi g. Korošcu privatno, da se je prenaglil, češ da se na ta način slovensko časopisje osmeši, zakaj slovenski vinogradniki, ki imajo polne kleti vina, se bodo na vsak način udeležili. Nasvetovalo se je še pri tej seji, da skrbje slovenski odborniki za to, da se na shodu pouče o različnih vprašanjih slovenski vinogradniki v slovenskem jeziku; g. drž. posl. Robič je naravnost rekel, da ne govori slovenski na tem shodu, ker se ne da smešiti Odbor političnega društva je moral iz zagate in je sklenil, da se objavi v listih, da se dá popolnoma prosta roka slovenskim vinogradnikom, se-li hočejo udeležiti shoda ali ne. Vse zakulisne mahinacije so mi bile do te odborove seje popolnoma neznane. Ta dan objavi „Slov. Narod“ oster dopis proti g. Korošcu, s katerim nisem jaz, ki se sploh nisem prej nič brigal za to zadevo, v nobeni najmanjši zvezi, kar izjavim pod častno besedo; o tem je bil tudi g. Korošec prepričan, kakor tudi jaz sedaj vem od njega samega, da je on v ozadju „Slovenčevega“ dopisa, zakaj priznal je indirektno, ko sem ga zgrabil radi tega.

Ne rekel bi ničesar, ko bi bilo še resnično, kar mi očita; vsakdo pač vidi, da so to le grdi osebni napadi, ki so neosnovani in lažnjivi in presegajo vse meje in zlasti mojo potrpežljivost do svojega sladkega znanca.

In kaj trdi dopisnik? Ko je slovenski vinogradnik g. Karba zahteval slovensko resolucijo, tudi „ona Narodova inteligenca pod vodstvom gosp. prof. Verstovškega niti besedice ni zinila v obrambo narodnega stališča. To so narodno-ponosni ljudje, da jih človek res mora spoštovati“. Prvič konstatujem proti tej gorostasni laži samo to, da mene ni bilo sploh več na shodu, ko je g. Karba zahteval slovensko resolucijo, tudi ene besede

nisem slišal Girstmajerjevega govora, s katerim je napadel „Südt. Presse“ in g. poslanca Robiča; zakaj jaz sem dopoldne slučajno po dogovoru z g. Bellétom prišel v dvorano, (pač pa sem se mudil popoldne in drugi dan dalj časa z mnogimi Slovenci) kjer sem ostal le kratek čas. O napadih Girstmajerjevih, ki je baje celo rekel, da imenuje tudi vsakega Nemca šufta, ki je delal proti temu shodu, sem zvedel šele po obedu v „Narodnem domu“; če mi g. Korošec tega ne verjame, mu lahko navedem pričo, ki so gotovo za javnost tako merodajne kot je on. To dejstvo povdarjam samo radi tega, da se vidi, s kakšno perfidnostjo se je od dobrega znanca vpletla v to zadevo moja oseba, dasi nisem bil navzoč tedaj, ko bi moral braniti po njegovem mnenju narodne svetinje.

Drugič pač mislim, da bi tudi nikakor ne bil poklican, če bi bil še tedaj na shodu, da govorim, zakaj vsakdo bi me lahko naravnost zavrnil, da nimam besede, zakaj nisem niti vinogradnik niti odbornik prirejevalnega shoda. Če je bil res osramočen naš jezik, bi bili gotovo slovenski odborniki in vinogradniki posegli vmes n. pr. g. posl. Hočevar, gosp. Mursa, vinogradniki dr. Papiš, dr. Omulec in drugi, katerih je bilo dovolj. Kakor nekateri gospodje trdijo, se ni nikakor udrihalo po Slovencih, pač pa po „Südt. Presse“. No mislim pač, da ti gospodje niso padli na glavo, da bi šli po kostanje v žrjavico za Korošca.

Toda vseh teh gospodov se ne dotakne g. Korošec; ampak gloda mene, ne da bi bil tedaj tam, o vinogradnikih in slovenskih odbornikih, ki so bili edini kompetentni v tej zadevi, ne črhne ne besede. Zakaj nista teh iskala z vohunom pod klopjo?

Izgovarja se g. Korošec s tem, da sem za služil ta napad, ker sem šel blizu. Če bi mi bil g. Korošec prepovedal apodiktčno, da ne smem tja, mogoče bi se le bil pokoril njegovemu ediktu! Slovenska javnost — nečem nič zavijati, kakor on, ki govori vedno o Narodovcih — naj si bode kateregakoli političnega naziranja, se je udeležila shoda. To on dobro ve, pa vendar sega zlobnost njegova tako daleč, da vidi tam le mene in še potem me opazuje pod klopjo, ko me ni bilo na mestu. Li ni videl g. Korošec, oziroma njegov vohun častitih gospodov duhovnikov, ki so prišli poskušat dobro slovensko kapljico, ni videl gg. odvetnikov mariborskih, ormoških i. d., ki so povsem še vsi taki Slovenci kot je on? Najbolj se pa čudim, da ni mogel zabraniti udeležbe slovenskim vinogradnikom, ki so naravnost sorodniki in bratje tukajšnjih č. g. kanonikov in višjih duhovnikov. Trlo se je Slovencev od brežiškega do mariborskega okraja, toda izmed teh ni nobenega videl njegov vohun.

Najnesramnejša je pri tej celi stvari še ta podla denunciacija! Tovariš, kateremu sem gotovo storil več uslug, je takoj pripravljen denuncirati, dasi skoro ni črnil besedice v svojih listih v mojo obrambo tedaj, ko so me najbolj napadali vsi štajarski nemški listi kot uradnika!

Slavno uredništvo mi oprost, da sem zabredel tako daleč, a primoran sem bil, ne le da zavrnem te laži in obrekovanja, ampak tudi da se pojasni uspešna, plodonosna Koroščeva politika na Spodnjem Štajarskem, kateri le vedno razdira in blati, če tudine osnovano, ljudi, zlasti Slovence in psuje vse, ki niso njegovega mnenja, za liberalce, brezverce, ki demoralizirajo slovensko ljudstvo.

Na ta način bruha Korošec svoj žolč ná me, da bi se oddahnil in potolažil radi svojega nepremišljenega nastopa, kateri mu je rodil zopet lepo blamažo v javnosti. Najbolj značilno pa je, da so bili celo duhovni naravnost ogorčeni radi te gonje; tako je rekel celo zaslužni kaplan, ki je spremil čez 20 Haložanov na shod, da čisto ljudje na deželi res ne vedo, kako da pridejo do tega, da bi jim g. Korošec vedno vse napovedoval. Stem je tudi nekoliko označeno javno mnenje, ki je bilo pred shodom; temu ljudskemu klicu bi se moral g. Korošec pridružiti in skrbeti vsaj posredno

pri slovenskih odbornikih za to, da bi se ne žalila narodnost in zavzemala častno mesto.

To so moje odkrite besede nasproti gospodu, ki je vedno slahek spredaj, a za hrbtom obira. Maribor, dne 9. marca 1904.

Prof. Karol Verstovšek.

Društveno gibanje.

— Društvo „Naprej“ v Gradcu priredi v nedeljo dne 13. marca 1904 v „Steinfelder Bierhalle“ zabavni večer. Spored: A. Koncert. 1. Ivan pl. Zajc: „Oj Hrvati, o junači“, tamburaški zbor. 2. Dr. B. Ipavc: „Domovini“, moški zbor. 3. Dr. B. Ipavc: „Če na poljane rosa pade“, poje gospa Josip. Gold. 4. J. Klinar: „Slepec“, mešani zbor. 5. Brož: „Venec narodnih pesmi“, tambur. zbor. 6. A. Nedved: „Popotnikova pesen“, moški zbor. 7. B. Pařik: „Koncertni komad“, duet na goslih gg. Božidar in Vera Pařik. 8. Fr. S. Vilhar: „Bledi mesec“, mešan zbor. 9. B. Pařik: „Ave Maria“, solo na goslih g. B. Pařik s spremljevanjem na glasovirju. 10. Brož: „Na valovih jadranskoga morja“, tamburaški zbor. — B. Šaljiva pošta s prosto zabavo — Začetek ob 8 uri zvečer. — Vstopnina 60 v. Odbor.

— Akademsko teh. društvo „Triglav“ v Gradcu priredi dne 12. marca v društvenih prostorih svoj VII izvenredni občni zbor s sporedom „Slučajnosti“.

Poziv.

za sklad, da se iz njega postavi Juriju Vegi spomenik v deželnem stolnem mestu Ljubljani.*

Podpisani odbor se usoja obračati s tem pozivom na vse poznavatelje in prijatelje znanosti, pa tudi na vse cenitelje in častitelje junaških činov s prijazno prošnjo, da bi mu dejansko pomagali zbirati doneske in tako izvršiti patriotsko podjetje, čigar pomen ne sega samo čez meje naše ožje domovine, ampak tudi čez meje avstrijske države.

Namen je podpisaneu odboru, poskrbeti za to, da po vsem svetu znani in slavni matematik

baron Jurij Vega,

vitez reda Marije Terezije,

prejme v deželnem stolnem mestu svoje ožje kranjske domovine, v Ljubljani, dostojen spomenik in da tako domovina častno povrne, kar je že dolgo dolžna odličnemu učenjaku, vrlemu branitelju in pospeševalju civilizacije.

Baron Jurij Vega, rojen l. 1754 v Zagorici v Moravski fari na Gorenjskem, sin nepremožnih kmetijskih roditeljev, ki je pri topništvu, kamor je prostovoljno vstopil kot „prostak-kanonir“, dosegel častno stopnjo podpolkovnika, je bil zaradi svojega izvrstnega znanstvenega delovanja in zaradi svojih odličnih uspehov na bojnem polju v turških in francoskih vojnah že za svojega življenja deležen obilnih in posebnih časti in odlikovanj.

Za njegova doslej še ne prekošana logaritmično trigonometrična dela, ki so bila tudi na angleški, francoski, nizozemski in ruski jezik prevedena, in izmed katerih je njegova logaritmično trigonometrična priročna knjiga prišla v 80. natisku na svetlo in se še vedno uporablja na srednjih in višjih učiliščih vseh kulturnih narodov, so ga učne akademije in učne družbe v Londonu, Berlinu, Gotingi, Pragi, Erfurtu, Mougunciji izvolile za svojega sonda.

V svojem svojstvu kot vojak, kot pripadnik staroslavne bombardirskega kora se je izkazal zlasti v Lavdonovi vojski pred Belim gradom kot praktičnega artilerista in je odločil, da se je dne 8. oktobra 1879 udala trdnjava Beligrad, dne 14. novembra 1793 pa je s svojim odločnim postopanjem povzročil, da si je naša vojska osvojila Fort Louis, ter je tako izvršil svoje najsijajnejše junaško dejanje, ki je bil zanje tudi odlikovan z velikim križem reda Marije Terezije.

Leta 1800 povišan v (avstrijski) baronski stan, je bil Vega leta 1801 kot soud sprejet med deželne stanovne vojvodine kranjske.

* Nabiranje doneskov za Vegov spomenik je Njega ekselencija gospod ministrski predsednik kot voditelj c. kr. ministrstva za notranje stvari dovolil z razpisom z dne 27. januarja 1904, št. 393.

Da se temu že v življenju toliko odlikovanemu vojaku zdaj, ko je preteklo ravno celo stoletje, odkar je padel pod zločinsko roko zavratnega morilca, zagotovi hvaležen spomin na njegova velika znanstvena dela in na njegove sijajne vojaške čine in se mu tako postavi dostojen spomenik v deželnem stolnem mestu Ljubljani, se je tukaj ustanovil osrednji odbor ki se obrača do najširših krogov z vljudno prošnjo, da bi blagovolili materijelno pospeševati to podjetje.

Doneski* naj se blagovoljno pošiljajo na addresso: Blagajnik osrednjega odbora: Gosp. Ivan Kramaršič, c. kr. stotnik domobranskega polka št. 27 v Ljubljani.

Osrednji odbor za Vegov spomenik v Ljubljani:

Predsednik:

Mihael Lukanc pl. Savenburg,

c. in kr. polkovnik v p.

I. podpredsednik:

Oton pl. Detela,

deželni glavar vojvodine Kranjske.

II. podpredsednik:

Ivan Hribar,

župan deželnega stolnega mesta Ljubljane.

* Doneski se bodo po časopisih razglašali.

Dopisi.

Dunaj. — V soboto, dne 5. t. m. je imela „Vesna“ svoj I. redni občni zbor v III. tečaju. Kakor je [bilo] razvidno iz odborovega poročila, se je društvo v kratkem času svojega obstoja krepko razvilo.

Društvo „Vesna“ šteje sedaj 24 rednih, 3 izredne, 2 ustanovna, 36 podpornih in enega častnega člana, torej skupaj 66 članov. Izpolnjevalo je vestno stavljenе si naloge in si s tem pridobilo mnogo priznanja. Slišali smo na občnih zborih sledeča predavanja: Strahlova umetniška galerija v Stari Loki (pred. Gaber). O bistvu in razvoju slov. ornamentike (pred. Šantel). O umetniški kritiki (pred. Gaspari). Razun tega je društvo razpisalo tekom II. tečaja 3 konkurence, nabralo čez 80 narodnih ornamentov, delilo informacije o dunajskih umetn. šolah in visokih šolah, je posredovalo pri umetniških naročilih v prid svojim članom ter izdalo serijo narodnih umetniških razglednic.

Novi odbor se je po izvolitvi konstituiral na sledeč način: predsednik stud. phil. Al. Šantel (slikar), podpredsednik J. Kuželički (slikar), tajnik G. Birolla (slikar), blagajnik V. Sever (arhitekt za moderno pohištvo), arhivar S. M. Peruzzi (kipar), namestnika stud. phil. Ante Gaber (umet. zgodovinar) in M. Gaspari (slikar). Preglednika sta gg. Ivan Kerdič (cizeler) in J. Zolia (slikar).

Občni zbor so počastili s svojim posetom poleg mnogo drugih gostov tudi gg. slikarji-umetniki Jakopič, Grohar in Žmitek.

Podpisani odbor se zahvaljuje tem potom vsem svojim podpirateljem v prvi vrsti pa vsem cenjenim hrvatskim in slovenskim časnikom, ki so redno in radovoljno prinašali društvene objave.

Za odbor:

Al. Šantel
t. č. predsednik.

Guido Birolla
t. č. tajnik.

Narodno-gospodarske novice.

O škodi, katero

povzročuje premogov dim rastlinstvu.

Inženier Ferdo Lupša.

Skoro nikjer se še ni pisalo, da premogov dim škoduje rastlinstvu, vendar je to, kakor različne preiskave dokazujejo, popolna resnica. Pri nas v Avstriji je še to vprašanje le novodobno, a v Nemčiji je že leta 1849 profesor Stockardt spoznal nevarnost, katero nareja preobilan dim tamkajšnjih tovarn ondotnemu kmetovalcu.

„Kako je li to mogoče, da bi pa dim škodoval rastlinstvu“, bo morda tukaj marsikateri ugovarjal. Vendar bi bilo to napačno. Vsakdo se pač spominja porujavelega drevja, sestve, trte itd. ob železnicah, in to kaže, da nekaj rastlinam tukaj prav ne uga. Najhujši sovražnik je strupena žveplena kislina, katero povzroča kurjava

s premogom v podobi plina ter je rastlinstvu jako nadležna in škodljiva. In tako poškodovanje je od dne do dne večje, ker naraščajo, sicer neobhodno potrebna podjetja vsake vrste, tu nastaja tovarne, tam železnice itd., povsod pa služi navadno le premog v velikih svotah v kurjavo, pri vsakem takem in enakem podjetju pa je, žali Bog, škoda, katero nareja orej tisti črni dim, ki tudi nič drugega ni kakor čisti denar — kajti iz današnjih ognjišč se izkoristi povprek le kakih 6 do 10%, premoga — vsakemu le deseta skrb. Nihče še danes skoro ne misli kako da bi se zamogli škodljivi plini, ki pri tem nastajajo ter se z zrakom pomešajo, primerno odstraniti. In ravno to bi bilo danes neobhodno potrebno, kar hočem v naslednjem tudi dokazati!

V čem obstoji li to poškodovanje? — Patologične preiskave so velikokrat dokazale, da je množina žveplene kisline n. pr. v drevesnem listju bila veliko večja, kakor pri konkretnih razmerah, toda normalnem stanu. Tukaj naj bo rečeno, da se je nekaj odstotkov žveplene kisline v pepelu listja še zmiraj našlo, četudi to ni bilo poprej okajeno, in to je odvisno od mineralogičnih snovi, katere se nahajajo po dotični zemlji. Zato pa tudi vidimo, da se na nekaterih krajih rastlinstvo bolj razvije kakor na drugih.

Ako pa hočemo spoznati koliko škodo da nam dela ta kislina, katero povzročuje strupen premogov dim, če smem ta izraz tukaj porabiti, tedaj moramo poznati množino te kisline v listju iz istih dob, ko se še dim ni po drevju dotičnega prostora valil. — Ravno tako se pa tudi najde pri starem drevesnem listju več te škodljivke, ko pri mladem.

Normalno se nahaja po Ramanovih preiskavah v smrečjem pikcu 0066 do 0368%, žveplene kisline. Preiskave, katere sem v to svrho lastnoročno izpeljal, so mi tudi popolnoma potrdile te številke; tako sem našel namreč v pikcu iz Rožne doline in Moravskih gozdov pri Mali Nedelji, torej v kraju, kjer še ni danes nobenega industrijelnega podjetja in kjer še tudi premog ni vpeljan za kurjavo, da ima povprečno enoletni pikcu 007%, dvoletni 012% in triletni 019% žveplene kisline; istotako blizu Velikovca na Koroškem, kjer je bilo 008 do 026%, tudi tam se premog še le v jako majhni meri rabi; iz Ormoža, kjer hodi vlak, imam še le eno preiskavo in sicer od smreke, ki stoji tukaj blizu železnice, to kaže, da se nahaja po njenih lanskih iglah blizu 039%. Istotako sem študiral tudi gozde na Saksonskem ter našel, da so smrečje igle blizu mesta Chemnitz, kjer je takorekoč tovarna na tovarni, povprek s 051% tega strupa napolnjene.

Karakteristična je pri vsem tem barva, katero kažejo igle in listje; če je namreč tega strupa malo, tedaj drevesa, kakor tudi vse druge rastline lepo zelene, če je pa listje prenapolnjeno, tedaj se kaže tudi to bolj ali manj porjavelo.

Sicer pa niso vse rastline enako občutljive. Nekatera iglasta drevesa so občutljivejša kakor marsikaka listnata. Med prvimi se nahajajo: *Abies pectinata* (Weisstanne) potem sledi *Abies exculta* (Fichte) in *Pinus silvestris* (Weissföhre); jako prenesljiva drevesa so n. pr. *Pinus Laricio* (Schwarzföhre), *Abies Larix* (Lärche) in posebno *Fagus sylvatica* (Rotbuche).

Vsled takega zastrupljenja so nastale seveda tudi različne rastlinske bolezni, katere zamorejo te prej ali slej celo pokončati, kakor se je že večkrat pokazalo. Tukaj hočem omeniti le dva taka sovražnika, namreč *Pissodes hercyniae* in *Agaricus melleus*. Tako okuženo rastlinstvo se seveda tedaj ne more ugodno razvijati, to pa navadno ne samo v eni majhni okolici, ampak po celih pokrajinah, 5 do 7 km na okrog, zamore ena sama tovarna na planem polju vsemu odrastku škodovati. Okolu mesta Chemnitz se od dima posmojeno rastlinstvo do 25 km daleč lahko spozna. Sicer v tej daljavi škoda ni več pomena vredna, pač pa še v okrožju do 7 km kjer se lahko še s prostim očesom opazi.

Prihodnjič hočem nadaljevati o tem, kako da se lahko ta povzročena škoda odvrne, ker bi inače bil danes spis predolg. Sicer pridejo gospodje s škarkami ter ga prikrajšajo.

Druge slovenske novice.

— Ljubljanski občinski svet je odposlal po županu Hribarju načelniku petrograjskemu brzojavko, v kateri je izražena želja, da naj Bog nakloni zmago ruskemu orožju v vzhodni Aziji. Brzojavka se glasi takole: „Jego Vyšokoprevoshoditelstvu Gospodinu gorodskomu golově St. Peterburg.“

Gorodskaja дума Ljubljany, stolici slovenskega naroda, v svojem segodnjašnjem zasedanju rešila jednodušno izraziti soplemennom i blagorodnomu ruskomu narodu v jeho nastojašče borjbe s azijskim nahajstvom svoji iskrennejšiji simpatiji s želanijem, čitobj ruskomu ružu i doblestnoj ruskoj armiji udalost razbiti želtago vruga tak soveršeno, kak razbil Dmitrij Donskoj dikuju ordu, Bože hrani Rossiju, nositeljnicu kulture v dikija predjeli, zaščitnicu Hristijanstva i Slavjanstva! Gorodskoj golova Ivan Hribar“.

— Brzojavka katero je poslala „Slovenija“ v imenu slovanskega dijaštva na Dunaju „Slavjanskemu občestvu“ v Petrograd in Moskvo, se tako-le glasi: „Slovansko dijaštvo na Dunaju, Hrvati, Srbi, Slovenci, Bolgari, Čehi in Rusi izražajo svoje najiskrenejše simpatije ruskemu narodu, prvoboritelju in branitelju slovanskih interesov, in mu želijo največjih uspehov v borbi z žoltim plemenom.“

— Potres Včeraj zjutraj ob 5. uri 24 minut se je primeril v Ljubljani precej močan potres. Čutili so ga tudi v ljubljanski okolici. V nekaterih ljubljanskih hišah so se potresa prav močno prestrašili. Potresna opazovalnica pravi, da mora biti središče tega potresa nad 100 km od Ljubljane.

— Danski kralj za Vegov spomenik. In tendanca kraljeve civilne liste v Kodanju je naznanila kranjskemu deželnemu glavarju Otonu pl. Deteli, da je danski kralj Kristijan IX. ukazal za Vegov spomenik iz svojih sredstev 100 K. To svoto je glavarju že tudi doposlala trgovska banka v Kodanju.

— Dopolnilna deželnozborska volitev za okraj Podklošter-Trbiž je na 29. marca t. l. razpisana. Volilci in zaupniki pozor na volilne imenike, ki so večinoma že razpoloženi na ogled, da ne zamudite reklamacij! Volilni imeniki leže 14 dni na ogled. Vsak volilec ima pravico reklamirati volilno pravico ne le zase, ampak tudi za vsakega drugega volilca; vsak volilec pa ima tudi pravico zahtevati, da se imena tistih iz volilnih imenikov izbrišejo, ki po postavi volilne pravice nimajo. Po postavi sme voliti le tisti, ki je 24 let star in vsaj 8 kron direktnega davka plačuje. — Pozor torej, da ne bo prepozno! Nasprotniki so pridno na delu, ne dajmo se od njih osramotiti! — Vsakojaka pojasnila v volilnih rečeh daje radovoljno in brezplačno gospod dr. Janko Brejc, odvetnik v Celovcu.

— Škandalozno sleparstvo se je zgodilo v goriški c. kr. kmetijski družbi. Goriški odsek je imel v sredo dopoldne volitev 10 članov v osrednji odbor. Slovenskih volilcev je bilo zbranih 90, toda 24 izmed njih ni dobilo legitimacije za volitev, dasi so plačali udnino za leto 1904. Deželni glavar Pajer je trdil, da ti člani niso plačali in jih ni pustil voliti. S tem sleparstvom je Pajer dobil pri volitvi lahko večino. Laških glasov je bilo 88, slovenskih pa 66, ker so 24 slovenskim volilcem ukradli volilno pravico.

Politični pregled.

— Državni zbor. — Zasedanje državnega zbora se je pričelo v torek in sicer z obstrukcijo čeških poslancev. — Ministrski predsednik Körber je spustil eno svojih znanih govorov, katera pa ni naredila posebnega vtisa, posebno zato, ker je večidel svojega govora govoril le stenografom. Češki radikalci so ga popolnoma prevpili. Glavna točka njegovega govora je bila naznanilo, da bo predložila vlada predlogo o ustanovitvi italijanske pravne fakultete v Roveredu. Poslanec Kramar je predlagal, da se o Körberjevem govoru otvori debata. Predlog je bil sprejet. Körber je posebno poudarjal, da je nujno potrebno, da državni zbor dovoli vojaške novice za tekoče leto. To je šlo seveda največ na naslov čeških poslancev, ki so sklenili tudi to predlogo obstruirati. Vlada bo torej imela zelo

težavno stališče. — V sredo je bila druga seja, katera se je izpolnila s samimi interpelacijami zaradi izgrediv v Pragi, kjer so nemški študenti na najnesramnejši način izzivali češko prebivalstvo, da je morala posredovati vsa praška policija in vojaštvo peš in na konjih. Körber je proglasil to izzivanje nemških dijakov za njih starodavno pravico, kar je seveda pobudilo med češkimi poslanci velikanski vihar. Po končanih interpelacijah se je razpravljalo o nadaljnjih nujnih predlogih čeških poslancev. Včerajšnja seja je bila zopet pravi škandal. Radi psov, ki jih je vrgel nemški poslanec Iro češkim poslancem v lice, se je sklical grajalni odsek. O njegovem sklepu je poročal v zbornici dr. Ploj. Govoril je tudi češki poslanec Sternberg in Stransky. Celo sejo se ni slišalo drugega kakor psovke vsenemških poslancev. Predlog grajalnega odseka se je sprejel. Posl. Sehnal je zahteval, da se grajalni odsek zopet sestane radi novih psov, kar se je tudi zgodilo. Seveda se glasuje vedno po imenih. Obstrukcija je v najlepšem tiru.

— V ogrskem državnem zboru je ministrski predsednik utemeljeval predlog za premembo pravilnika. Opozicija je skušala govoriti motiti z medklici in vriščem, vladna stranka mu je pritrjevala. Za ta predlog je bilo sklenjeno poimensko glasovanje, ki se vrši danes, ter je prememba pravilnika skoro zagotovljena, čeprav je združena opozicija odločena s tehnično obstrukcijo preprečiti glasovanje. — V včerajnji seji je položila obstrukcija orožje, in potem je ministrski predsednik Tisza umaknil predlog o izpremembi pravilnika. Častni predsednik neodvisne stranke Thaly je podal min. predsedniku roko ob burnem odobravanju parlamenta.

— Grof Khuen Hedervary — zopet minister. Cesar je imenoval na predlog ogrskega ministra predsednika Tisze nekdanjega krvnika Hrvatov svojim ministrom a latere. Po našem mnenju je Hedervary zaslužil, da bi se ga na vse drug način „povišalo“.

— Balkan. Iz Carigrada se poroča, da nadaljuje Turčija v povečani meri svoje oboroževanje. Vsak dan se odpošlje mnogo novih pušk Mauserjevega sistema četam v Macedonijo. Turško pomorsko ministrstvo je mrzlično delavno, ter bodo v štirih tednih štiri nove oklopnice gotove in oborožene. — Tvoronica patron v Hinterbergu je dobila naročilo, da izdela 3 milijone patron za male balkanske države.

Rusko-japonska vojna.

Iz Tokija se poroča preko Londona, da je japonska mornarica v torek znova napadla Port Artur in Talienvan in ga bombardirala. Kakšen je bil uspeh, se ne ve. Trdi se, da je japonska mornarica, obstoječa iz 15 vojnih ladij, od 5. do 7. t. m. neprestano bombardirala Port Artur. Več hiš je baje zgorelo, ladjedelnico in oklopnico „Retvizan“ so pa baje japonske bombe in granate popolnoma razstrelile. Iz drugega vira pa se iz Tokija javlja, da je japonska vlada admiralu Togu znova ukazala, da mora na vsak način zapreti izhod iz portarturskega pristanišča s tem, da tamkaj potopi več transportnih ladij, ali, če je treba, topničark in križark. — Iz Port Arturja se nasproti vestem, ki so trdile, da se „Retvizan“ ne da več popraviti, poroča, da so te dni to oklopnico spravili v notranji pristan, kjer so poškodbo na nosu ladje popravili, da bo lahko „Retvizan“ že v nekaj dneh aktivno posegel v boj, ako bo treba. — „Daily Telegraph“ poroča, da je japonsko brodovje pod poveljstvom admirala Uriu trčilo v Japonskem morju na vladivostoško eskadro admirala Reizensteina in da se je na širokem morju vnela huda bitka, o kateri izidu se pa še ne ve.

Vojne operacije na kopnem.

Rusi so zasedli na korejskem ozemlju Andžu in Sukčen, ne da bi se jim v bran postavilo korejsko vojaštvo. Koliko vojakov že imajo Rusi zbranih na daljnem vztoku, nihče ne ve. Načelnik ruskega generalnega štaba general Saharov se je izjavil, da pošlje Rusija najmanj 400 000 mož v Mandžurijo. On je pa prepričan, da Japonska ne bo mogla postaviti na bojišče niti 200 000 mož.

Petrograd 9. sušca. Tukajšnji vojaški krogi so popolnoma prepričani, da bo vojna z

Japonsko trajala celo leto. Poročil, da se ruskojaponski prepir predloži razsodišču v Hagu v razsodbo, ne smatra nihče za resne.

Petrograd 9. sušca. General Kuropatkin se odpelje v soboto na bojišče.

London 9. sušca. — „Daily Telegraph“ javlja, da je rusko vladivostško brodovje imelo z japonskim brodovjem boj — izid pa še ni znan.

London, 10. sušca. „Daily Telegraph“ poroča, da so Japonci prekoračili reko Jalu in zavzeli Fenhvančenk, Rusi so se morali umakniti v Takung. Japonci stoje še 70 milj od Njučvanga in v okolici, kjer so se že primerile male praske. Pričakuje se, da pride tod do velike bitke.

London, 10. sušca. Japonska policija je v Čemulpu aretovala vsaka korejskega prestolonaslednika, ko se je hotel odpeljati v Šanghaj. Našli so pri njem mnogo važnih papirjev, iz katerih se vidi, da je korejska vlada v tajni zvezi z Rusi.

London, 10. sušca. Poročila iz Washingtona naznanjajo, da je drž. tajništvo dobilo obvestilo, da so Japonci zasedli Fenhvančeng in Tanšan in prišli tako ruski armadi v Mandžurski za hrbet. Mandžurska železnica je vsled tega v nevarnosti.

London, 10. sušca. Iz japonskega vira se poroča, da je pri poskusu blokirati Port Artur — dne 24. m. m. — bilo od 13 ruskih ladij osem poškodovanih. Eno utrdbo so japonske granate baje na polovico razdejale in so samo še tri baterije te utrdbe porabne.

London, 10. sušca. Rusi so spravili v Njučvang dva topa-velikana in mnogo manjših topov. Angleški konzul je pozval tujce, naj zapuste mesto.

Berolin, 10. sušca. „Tagblatt“ poroča, da so ruski vojaški krogi prepričani, da se iz sedanje vojne izcimi vojna med Rusijo in Angleško in da se Rusija že na to pripravlja.

Vabilo

na

redni občni zbor

„Okrajne posojilnice v Ormožu

registrirane zadruge z omejeno zavezo“

ki se bode vršil

v ponedeljek, 28. marca 1904, ob 10. uri dop.

v posojilnični pisarni.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzornišstva o letnem računu.
3. Odobrenje letnega računa.
4. Sklepanje o porabi čistega dobička.
5. Razni predlogi.

Pripomba: Ako bi ob zgoraj določeni uri ne prišlo zadostno število zadržnikov, da bi bil občen zbor sklepčen, vrši se ob 2. uri popoldne v zmislu § 32. drugi občni zbor, kateri je pri vsakem številu sklepčen.

ORMOŽ, dne 7. marca 1904.

(107)

Načelstvo.

V najem

se da gostilna, njive, travniki in vrti.

Naslov pove upravništvo „Domovine“.

Močan in jako priden fant

poštenih staršev, bi se rad učil

mizarstva.

Ponudbe sprejema **MAKS BERLISG**, trgovec v Žetalah pri Rogatcu.

(109) 1

V NAJEM

se da hiša za trgovino na zelo ugodnem kraju, tik okrajne ceste in kolodvora in blizu premogokopa. Naslov se izve pri upravništvu tega lista.

(101)

2-1

Fižol, predivo, suhe gobe, mešane lase in češplje kupi

Anton Kolenc, trgovec v Celju.

Iščem

trgovskega pomočnika

oziroma prodajalko

ki je zmožna majhno trgovino z mešanim blagom samostojno voditi.

And. Elsbaeher, Laški trg.

(110) 2-1

Lepo

stavbišče

nasproti domobranski vojašnici in velik, dobro ohranjen

kozolec

ki se da lahko prestaviti, se proda po nizki ceni. — Vpraša naj se pri lastniku, **A. ZÖCHLING-u** v Gaberjih pri Celju.

(112) 1

Gaberjih pri Celju.

Velika in bogata zaloga

vsake vrste vozov

kakor tudi vozovi za c. kr. poštarje

se dobivajo in izdelujejo pri

Petru Keršiču

tovarna za vozove v Šiški pri Ljubljani.

Istotam se sprejemajo prav dobri kolarski, kovaški in sedlarski

pomočniki kakor tudi učenci

(101) 3-1

za ta rokodelstva.

Blizu kopališča Rogaška Slatina sta dva

(57) 3-2

na novo zasajena

vinograda naprodaj.

Več pove upravništvo „Domovine“.

Zelo okusna pijača je

Talanda Ceylon-čaj

Ne razburja živcev, temveč jih blaži in krepi.

Dobiva se:

Štev. 1 v zamotih po 20, 50, 125 vinarjev
 " 2 " " 24, 60, 150 "
 " 3 " " 32, 80, 200 "

v naslednjih zalogah:

CELJE: Anton Ferjen, Josef Hasenbüchl, Josip Matić Iv. Ravnikar. VRANSKO: I. Laurič. BRASLOVČE: Josip Pauer. KONJICE: Franc Kupnik. OPLOVNICA: Alojz Walland. PTUJ: A. Jurza & sinovi. PETROVČE: Josip Polenc. RADGONA: R. Prettner. ROGATEC: Josip Berliag. RADEČE: Iv. Haller. ŽALEC: Adalbert Globočnik. Št. PAVEL v Sav. dolini: F. Pikl. ST. JURIJ: F. Krasovič. LAŠKI TRG: And. Elsbaeher. SLOV. GRADEC: Josip Klinger. SLOV. BISTRICA: Alojz Pinter. (474) 10-10

(114)

Vsem prijateljem in znancem dajeva s tem naznanje prežalostno vest, da je Gospod najino iskreno ljubljeno hčerko

MARICO

danes po kratkem a mučnem trpljenju, v nežni starosti 22 mesecev k sebi vzela.

Trupelce predragega otroka se bode izročilo večnemu počitku v petek, dne 11. t. m., ob 3. uri popoldne na okoliškem pokopališču.

CELJE, dne 9. sušca 1904.

Dr. Vladislav in Terezija Pegan.

Mesto posebnega naznanila.

Zahvala.

Povodom smrti gospe

Neže Zottel roj. Pintar

se zahvaljujemo tem potom vsem, kateri so njo obiskali v bolni ter jo na dan 5. marca t. l. spremljali k večnemu počitku. (113) 1

ŽALEC, 10. marca 1904.

Žalujoča rodbina Zottel.

Naprodaj je

plemenska kobilica, brez pogreška, 4 leta stara, 16 pesti visoka, črnorujave barve.

Vpraša se naj pri upravništvu „Domovine“ v Celju.

(108)

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nenadkriljive kapljice se uporabljajo na notranje in zunanje bolezni. Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri boleznih na želodcu, ublažujejo katar, urejejo izmečke in odpravijo naduho, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Delujejo izborno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter koliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico. Te kapljice so najboljšo sredstvo proti bolezni na maternici in modromu in raditega ne bi smele manjkati v nobeni meščanski in kmetijski hiši.

Naročuje se edino in točno le pod naslovom: **MESTNA LEKARNA ZAGREB**, Gornji grad št. 25, poleg cerkve sv. Marka. — Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanaestrica se ne pošilja. Cena je naslednja in sicer franko dostavljena na pošto:

1 ducat (12 stekl.)	4 K
3 ducati (36 „)	11 „
5 ducat. (60 „)	17 „
10 ducat. (120 „)	32 „

Ustanovljena leta 1360.

Mestna lekarna

ZAGREB

Markov trg št. 36.

Zdravje je največje bogastvo!

(1) 20-7

Salvator-balzam

(Liquor-aromatic)

Najuspešnejše domače sredstvo pri trganju (migreni), zobobolu, glavobolu, pri krču in raznih želodčnih in črevnih boleznih; ozdravi maternico, krepi vid in je v vsakem pogledu univerzalno domače zdravilo prve vrste. Cena zavoj 12 stekleničic z navodilom 5 kron, če se denar naprej pošlje na spodnji naslov.

KAŠELJ

ozdravi hitro in temeljito že od nekdanj znanu domače zdravilo

trpotčev sok

Cena stekleničici z navodilom in poštino vred, ako se denar naprej pošlje, 2 kroni 40 vinarjev.

Naslov za naročbe: (400) 24-17

Fr. Riedl-na lekarna pri Salvatorju
v Varaždinu št. 104.

(105) 2-2

Gostilna

z majhno trgovino, žganjetočem in tobačno trafiko

v župnijskem kraju, ob okrajni cesti, kjer je več letnih sejmov, se odda v najem, oziroma prodaja pod zelo ugodnimi pogoji.

Natančneje pove upravništvo „Domovine“.

Izurjen

(89) 3-3

trgovski pomočnik

špecerijske stroke, z večletnimi spričevali, želi s 1. aprilom službo premeniti. — Naslov se izve pri upravništvu tega lista.

Največja zaloga semen

mnogovrstnih krmskih, zelenjadnih in cvetličnih. Edina na Kranjskem strokovno urejena trgovina, za katere najboljšo kakovost jamči Alojzij Korsika, umetni in trgovski vrtnar v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 5. Velika zaloga suhih vencev in šopkov. Izdelujejo se tudi sveži venci in šopki, s trakovi in napisi, in vsi v to stroko spadajoči predmeti. Cvetlice v loncih itd. po najnižjih cenah. — Cenik za leto 1904 je brezplačno na razpolago.

Z odličnim spoštovanjem se priporočam

(84) 3—3

Alojzij Korsika.

L. MAŠEK I DRUG

L. Mašek i drug

Zagreb, Preradovićev trg 8

z jamčevino 20.000 K od
vis. kr. hrv., slav. in dalm.
vlade z dnem 5. avg. 1901
št. 44 264 oblast. dovoljena

posredovalnica za odpravljanje oseb

delavskega in kmetijskega stanu v prekmorske kraje. Potuje se samo s hitrimi parniki — 6 do 7 dni. V luki se nič ne doplačuje. Izvrstna postrežba z vinom na parobrodu. Odpravlja se točno vsak ponedeljek. Pismena pojasnila da-
(87) jemo brezplačno in takoj. 10-3

L. MAŠEK I DRUG, Zagreb.

Odvetnik

dr. Josip Karlovšek

naznanja, da je odprl z današnjim dnem svojo odvetniško pisarno v Celju, Rotovške ulice št. 12, I. nadstropje, tik zraven nemške cerkve.

CELJE, dne 23. svečana 1904.

(83) 5—4

Narodna trgovina

Lončarec & Havelka v Ptuj

Kolodvorska ulica št. 15 zraven mestne hranilnice

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega blaga za moške in ženske obleke, vsakovrstne robce, odeje, perilo, obuvalo, dežnike itd.

Telegram.

Podpisana vljudno naznanja, da sva ravnokar dobila veliko zalogo različnega blaga za spomladni in poletni čas

Veliki izbor svilnatih robcev za velikonočne praznike.

Priporočava se slavnemu občinstvu za mnogoštevilni obisk.

Z odličnim spoštovanjem

(98) 3—2

LONČAREC & HAVELKA
V PTUJU.

Vse po najnižjih cenah.

Postrežba vljudna in hitra.

Vizitnice priporoča tiskarna D. Hribarja v Celju.

Za pomladansko setev
je

Tomaževa žlindra

najcenejše umetno gnojilo za njive, senožeti, vrte in zlasti za deteljišča, tembolj, ker je cena iste znatno znižana.

Zaloga v trgovini z železnino
„MERKUR“, P. Majdič, Celje.

Vsaka vreča je plombirana ter označena s količnostjo vsebine in varstveno znamko.